

המש בהמות מכאן, מעברו האחד של שלשים ושנים המיל, וחמש בהמות מכאן, מעברו השני, וחמש מאמצע, ומשום דבאופן זה: הני חמש שבאמצע חזיא להכא [ראויים הם להצטרף עם החמש שמצד אחד לכדי חיוב שלם של מעשר, שהרי הם עשר בהמות ואין ביניהם ששה עשר מיל], וחזיא נמי אותן אמצעיות להכא [לצד השני] —

ומאחר שיש בבהמות שבאמצע כדי לצרף מכל צד, הרי אנו מצרפים את כל חמש עשרה הבהמות — על ידי הבהמות שבאמצע — לחיוב מעשר. ואם כי אותן חמש הנותרות אינו יכול לעשר, מכל מקום כבר נתחייבו במעשר, ולכשיוולדו לו חמש נוספות יעשרם. (14)

ושמואל אמר:

אפילו היו חמש מכאן [מעברו האחד של שלשים ושנים המיל] וחמש מכאן [מעברו

מן הסיפא משמע: שלשים ושנים הוא דאין מצטרפין, הא בציר מהכי [פחות מכך] מצטרפין, והא קתני רישא: שיעור צירוף עשה עשר מיל, אבל טפי [יותר] לא! ?

ומשנינן: לעולם שיעור צירוף סתם הוא ששה עשר מיל, ומה ששנינו בסיפא: היו בין אלו לאלו שלשים ושנים מיל אין מצטרפין, היינו —

משום דקא בעי למיתנא בהמשך הסיפא: היו לו בהמות באמצע מביא ומעשרן באמצע, ושיעור הצטרפותם כשיש בהמות באמצע הוא עד שלשים ושנים מיל.

שנינו במשנה: היו לו באמצע מביא ומעשרן באמצע:

וכמה בהמות יהיו בשני צידי שלשים ושנים המיל ובאמצען כדי שיצורפו כל הבהמות שבשלשים ושנים המיל לחיוב מעשר? אמר רב:

הנמצאות בתוך ששה עשר מיל לבהמות הצדדים — משלימות עשר בהמות [או יותר] לחיוב מעשר בהמה. אבל אם אין הם משלימות אין הם מצטרפות, ואם משלימות הן מצד אחד ולא מצד שני, הרי אותן בהמות שמאותו צד שהשלם לשיעור מעשר חייבות במעשר [ואפילו אם יש בהם יותר מעשר, כבר נתחייבו הנותרות, וימתינו להשלמת עשר כדי לעשרן], ואילו הבהמות שמאותו צד שאין בהם יחד עם האמצעיות כדי שיעור מעשר, פטורות הן לגמרי מן המעשר.

ב. בביאור סברת רב בפשוטו היה נראה שלא כפי שנתבאר בפנים, אלא שהחמש שבאמצע מצטרפות לכל חמש כדי לחייבם במעשר. אך בפירוש רבינו גרשום מבואר לא כן, שכתב: חמש מכאן וחמש מכאן וחמש באמצע, דהני

ובתפארת ישראל כתב: דעד הכא שלטה עין הרועה כשהוא עומד באמצע הששה עשר, ויכול להשגיח לכאן ולכאן ולכאן בארץ מישור. והיינו, ששליטת עין הרועה היא באמת רק שמונה מיל. אך דבריו נסתרים מפירוש רבינו גרשום שם מתבאר, שיכול הרועה לשלוט על ששה עשר מיל מכל צד. וכן מוכח מדברי שמואל בגמרא, שהרי לדעתו אם יש בהמה אחת או אפילו כליו של רועה באמצע, חשבינן כאילו הרועה עומד באמצע, ומצטרפות הבהמות עד שלשים ושנים מיל. וראה מה שיתבאר בזה בהערות בהמשך הסוגיא.

14. א. והוא הדין אם יש אחד באמצע ותשע מכל צד, ובלבד שכל צד יחד עם האמצעיות —